

V Českých Budějovicích 17. 2. 2022

Milí přátelé,

zdravíme Vás v době masopustní.

Dalo by se říct, že pod názvem masopust se skrývá celé období od Tří králů až do začátku postní doby. Oslavy masopustu byly vždycky společenskou událostí a lidé se při nich dobře bavili. Podle písemných zpráv víme, že masopust už lidi prožívali ve 13. st., pravděpodobně jej lidé znali i mnohem dřív. Masopust je vlastně ve srovnání s jinými svátky zvláštní svátek. Oblíbily si ho všechny vrstvy obyvatel, od nejchudších až po panovníky a ve městech i na venkově se od středověku organizovaly taneční zábavy a průvody masek.

Je to doba plná veselí, která předcházela dlouhé postní době před Velikonocemi a svým názvem vlastně ten čas odříkání a postu předvíдалa. Vzpomenete si, kterým dnem vrcholil? Hlavní dny masopustu byly ty tři poslední, od neděle do úterý, kdy nesměly chybět smažené dobroty, víte, co máme na mysli? Koblihy a vdolky. Jinde to zase byl před úterým Tučný čtvrtek a Taneční neděle. Posledním dnem masopustu v každém případě je Masopustní úterý s průvodem plným masek, na který se účastníci průvodu scházeli ráno v hospodě a chystali si masky. Lidé v maskách pak obcházeli jednotlivá stavení a prováděli různé taškařice. V žádném domě nechybělo malé pohoštění. Víte, co dospělí často ještě před domem dostali? Bylo to „něco pro zahřátí“, takže průvod byl stále veselejší. Večer obvykle dorazil zpátky k hospodě, kde veselí pokračovalo, ale po půlnoci už se veselit nesmělo. Na ukončení oslav dohlížel rychtář obce, který po troubení ponocného, oznamující půlnoc, vyzval všechny přítomné, aby se v klidu rozešli do svých domovů. Zábava tedy utichla a začala Popeleční středa.

Vybaví se Vám nějaký masopustní průvod a na jaké masky v průvodu si vzpomenete? Nebo se vám vynoří ze vzpomínek plesy a různé karnevaly, třeba pro děti? S kým jste tyto zábavy prožívali? Možná se Vám vybaví i róby či masky, které jste na sobě měli Vy nebo třeba Vaše děti či vnoučata.

A co že následuje hned po Masopustním úterý? Ano, Popeleční středa. Určitě není pro Vás novinkou, že tento zvláštní název je odvozen od popela, který se vždy udělá z větviček kočiček, které se světily v předchozím roce v kostele na Květnou neděli. Možná nemůžete už sami na Popeleční středu do kostela, ale třeba budete sledovat mši s udílením popelce v televizi. Vzpomenete si na věty, které může kněz při tom říkat? „Pamatuj, že prach jsi a v prach se obrátíš“ (srov. Gn 3,19), nebo „Obráťte se a věřte evangeliu“ (Mk 1,15) A popelec jste nejspíš za svého života dostali tolikrát, že když zavřete oči, můžete cítit jeho chladivý dotyk na svém čele.

Co nám tím Bůh chce říct? Abychom si uvědomili a přijali to, že jsme na něm závislí, odevzdali mu své hříchy, lidskou ubohost a vyjádřili vůli vnitřně se obrátit s nadějí, že nám Bůh odpustí a dá sílu začít jiný život.

V křesťanských rodinách je zvykem postní dobu prožívat společně. Jeden kněz často vzpomínal, jak v postní době každý den jeho tatínek zaklekl a modlil se růženec. A pro tři syny to byl velký příklad. Jiný tatínek zase šel příkladem svým dětem v odříkání se a v půstu od jídla. A tak bychom mohli vyjmenovávat. Jak rodiny spolu s dětmi, tak jednotliví farníci nebo společenství se modlí sami či společně křížovou cestu, učí se odříkávat si své požitky a ušetřené peníze střežají a po postní době je můžou darovat potřebným lidem nebo věnovat nějaké pomáhající organizaci. V naší českobudějovické diecézi k tomu můžete využít postní kasičky organizované dohromady Diecézní charitou a Pastoračním střediskem, z jejichž výtěžku budou podpořeny právě rodiny a akce pro ně pořádané. Postní doba je také časem, kdy rodiny i jednotlivci častěji čtou Bibli, plní víc skutky lásky, pamatují na druhé, věnují si navzájem čas, rozjímají nad tím, čím je Bůh pro ně důležitý a chtějí svůj vztah k němu prohloubit... Sami asi můžete lépe doplnit podle svých zkušeností.

Jak Vy jste doma prožívali postní dobu, když jste byli dětmi? Změnilo se něco u vás doma? Čím Vám byli rodiče a prarodiče příkladem? A čím třeba Vy jim či později svým dětem, vnoučatům i lidem okolo sebe? Mně se při tom hned vybavil úryvek z knihy Školák, Kája Mařík. Možná ji také znáte. Odpovídající úryvek Vám nabízíme v příloze.

S pozdravem a v myšlenkách i v modlitbě za Vás

Iva Hojková, vedoucí Diecézního centra pro seniory

& Otec Tomas van Zavrel

Příloha 1:

Mezi časté masky v průvodu patřili medvěd (s medvěďárem), kůň, kozel, kominík, bába s nůši, smrtka, ras a mnoho dalších. Najdete mezi obrázky 10 rozdílů?

Příloha 2:

Příjemné čtení a vzpomínky při krátkém úryvku z knihy Školák, Kája Mařík 1.

Pan farář jednoho dne řekl ve škole: „Ještě den a přijde Popeleční středa — začátek čtyřicetidenního postu. Přijďte si do kostela pro popelec. Udělám posvěceným popelem na vašich čelech křížek na znamení, že i vy musíte býti v této době zvláště hodnými. Lepšími, poslušnějšími než dříve!“ Kája poslouchal, dech zatajoval.

A jak přišel domů, maminky se ptal: „Víte, že bude za den Popeleční středa?“

„Jako bych nevěděla, Kájo, vždyť půjdeme s tatínkem také do kostela. Když jsem byla mladá a doma, o masopustním úterku bývalo v hostinci veselo. Ale když ponocný pod okny zatroubil na roh dvanáctou, vstal pan purkmistr a řekl: ‚Teď domů, chaso! Začíná svatopostní doba!‘ A všichni se tiše rozešli a druhý den o sedmé všichni si přišli do kostela pro popelec. Nebožtík dědoušek zvečera toho dne vzal poslední šňupeček a potom dal pikslu babičce s prosbou: ‚Schovej, maminko, zamkni! Dá-li nám Pán Bůh dočkat, o Bílé sobotě po Vzkříšení šňupnem si oba...‘“

Kája dobře nerozuměl, ale cítil, že přeměna v církevním roce je velice vážná.

Maminka v úterý sundala velký kříž z kuchyně a malý z přístěnku, omyla je, a tatínek přinesl z lesa zelenou chvoj, rozřezal ji na drobné větvičky, přibil do podoby a velikosti obou křížů na zeď, jako by kobereček pod kříže uchystal. Teprve pak pověsili kříže a oba při tom řekli: „Aby Ti, Ježíši Kriste, bylo měkčeji na kříži!“

Maminka dříve zpívala čerstvé, veselé písničky, ale o Popeleční středě spustila smutnou a vážnou: „Křesťanská duše“.

Kája šel s rodiči do kostela. V řadách už stály a poklekaly děti kolem mřížek. Když na něho došla řada, přiklekl k mřížce se žhavým přáním: „Kéž jen mi pan farář hodně popela na čelo nasype, aby mně to vydrželo, než přijdu domů!“

A pan farář jako by to věděl, právě mezi prsty z cínového podnosu nabral, a Kája cítil drobný prach padat až přes oční víčka. Přivřel oči a popaměti šel k východu. Byl blažen. Cítil se býti mnohem důležitějším než dříve. Už jako veliký si připadal. Když si vzpomněl na fialové plátno s velkým bílým křížem uprostřed, které zakrývalo celý oltář, vzdychl si: Jak je to všecko krásné! Ale jen aby mi ten křížek na čele zůstal do večera! Tatínkovi se setře kloboukem, mamince šátkem, ale já mám čepici v kapse a budu dávat velký pozor, aby mi to znamení co nejdéle vydrželo.“

Co myslíte, vydržel mu popelec na čele?

Ne, protože zlobivý spolužák mu ho nasliněným prstem setřel. Kája byl z toho ale tak smutný, že se s Vojtou popral a vyhrál. Pan řídící měl pro Káju pochopení a ten si mohl do kostela doběhnout pro nový popelec.